

Оподаткування доходів сім'ї: сутність та необхідність запровадження в Україні

Обгрунтовано необхідність зміни філософії оподаткування доходів фізичних осіб в Україні у контексті переходу від індивідуального оподаткування доходів громадян до оподаткування доходів сім'ї. Запропоновано основні етапи реформування податкового оподаткування з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Ключові слова: оподаткування доходів фізичних осіб, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, прогресивна шкала оподаткування, французька модель оподаткування доходів сім'ї.

В сучасних умовах одним із найважливіших факторів стійкого економічного зростання є людський капітал, а базовим інститутом, у якому відбувається первинне формування людського капіталу, завжди була, є та залишатиметься сім'я, яка визначає розвиток окремої особистості в єдності усіх її аспектів – фізичного, інтелектуального, морального, духовного.

В Україні понад 85% населення проживає у сім'ях. Однак останніми роками ми спостерігаємо негативні зміни як у кількісному, так і якісному стані українських сімей, які є основою вітчизняних домогосподарств. Статистика свідчить, що з року в рік в Україні зростає питома вага несімейних, тобто одноосібних, домогосподарств (скажімо, частка одноосібних домогосподарств зросла з 20,9% у 2000 р. до 23,7% у 2008 р.) [1].

Причини такої ситуації ми вбачаємо передусім у зменшенні кількості зареєстрованих шлюбів (з 416427 одиниць у 2007 р. до 318199 одиниць у 2009 р. [2]) та доволі великій кількості розлучень (145439 одиниць у 2009 р. [2], що становить майже половину від кількості офіційно зареєстрованих шлюбів у цьому ж році). Відтак, в Україні стрімко зростає кількість дітей, котрі виховуються у неповних сім'ях.

Упродовж усіх років незалежності в країні спостерігається неухильне зменшення чисельності населення з одночасним зростанням частки осіб пенсійного і передпенсійного віку. Експерти б'ють на сполох, стверджуючи, що частка осіб непрацездатного і молодшого працездатного віку (до 29 років) у найближчі двадцять років зменшиться з 39 до 29% [3, с. 80].

На погіршення демографічної ситуації, окрім несприятливих екологічних (забруднення навколишнього природного середовища) та частково економічних (зубожіння значної частини населення) факторів, суттєвий вплив здійснюють масштабні зовнішні міграційні процеси серед працездатного населення репродуктивного віку (за твердженням фахівців, за межами України перебуває від 4 до 7 млн. осіб [4, с. 96]), а також нівелювання сімейних цінностей в результаті поширення урбанізаційних процесів, які провокують падіння престижу інституту сім'ї.

Як наслідок, останніми роками в Україні спостерігаємо чітко виражену тенденцію зростання частки бездітних сімей та сімей з однією дитиною. Матеріали Державного комітету статистики України свідчать про стійке зростання питомої ваги домогосподарств без дітей (з 56,4% у 2000 р. до 62,2% у 2008 р.), а також домогосподарств, у складі яких є лише одна дитина (з 61,0% у 2000 р. до 70,7% у 2008 р.) з одночасним зменшенням частки домогосподарств, що мають у своєму складі двох дітей (з 33,3% у 2000 р. до 25,5% у 2008 р.) або трьох і більше дітей (з 5,7% у 2000 р. до 3,8% у 2008 р.) [1]. Цифри й справді вражають і,

безумовно, свідчать не лише про серйозні економічні проблеми в недалекому майбутньому, пов'язані з процесом старіння населення, й про реальну загрозу самому існуванню українського етносу.

Проте серед вищеперелічених причин, що призвели до погіршення демографічної ситуації в Україні, виділимо, на наш погляд, одну з найважливіших – не просто знецінення морально-етичних компонент формування сучасної сім'ї, але й неврахування економічних доміант її розвитку, що в теперішніх умовах є неприпустимим, адже ринкові відносини, які постійно удосконалюються у виробничій, фінансовій та іншій сферах, сьогодні активно проникають і у сферу сімейно-шлюбних відносин.

При порівнянні двох сфер (виробничої і сімейної) з точки зору отримання особистого доходу виявляється, що вкладення коштів у власну освіту, здоров'я, кар'єрний ріст забезпечують у грошовому еквіваленті значно більший дохід, є більш вигідними інвестиціями, ніж затрати часу, матеріальних та духовних зусиль, спрямованих на повноцінний розвиток сім'ї та виховання дітей.

Сьогодні в Україні материнство, на жаль, не приносить матеріального достатку. Більше того, народження і виховання дитини, як правило, зменшує рівень добробуту сім'ї, стримує підвищення кваліфікації, забирає час, який можна було б витратити на самоосвіту і саморозвиток, загострює матеріальні проблеми. Відтак, сім'я стає непотрібною перепоною для професійного зростання. Іде процес зубожіння сім'ї, деградації сімейних цінностей, що може призвести врешті-решт до самоліквідації українського суспільства.

Якщо серйозно замислитися над сутністю цієї проблеми, то почасти можна зрозуміти, чому багаті країни Європи і Північної Америки (які також не позбавлені демографічних проблем) будують свою міграційну політику таким чином, щоб залучити з країн, що розвиваються, найбільш обдаровану і кваліфіковану молодь. До того ж, у зарубіжних країнах упродовж багатьох десятиліть існує комплексна сімейна політика, спрямована на підтримку і захист сім'ї як найважливішого соціального інституту. Зокрема, у європейських країнах заходи, пов'язані з реалізацією сімейної політики, дають можливість жінкам приділяти більше уваги сім'ї та вихованню дітей, звільняючи на певний час від необхідності працювати заради заробітку. А найпоширенішими методами допомоги сім'ям у США є різноманітні пільги (податкові пільги, пільгові кредити на купівлю нерухомості тощо) [5, с. 79].

Тому вважаємо, що українське суспільство також має бути зацікавленим у тому, щоб сім'я і надалі продовжувала виконувати свою основну функцію – відтворення людського капіталу. А уряд повинен турбуватися не лише про сьогоденні економічні проблеми, але й повернутися обличчям до найважливішої комірки суспільства, в якій формується майбутнє нації, – сім'ї. Для цього у розпорядженні уряду є бюджетні, кредитні та податкові важелі.

Відтак переконані, що окреслені вище невтішні тенденції повинні стати об'єктом пильної уваги з боку владних структур для вжиття негайних і, що найважливіше, дієвих заходів щодо стимулювання народжуваності та підвищення соціального й економічного статусу сім'ї у суспільстві. Держава має захищати українські родини від впливу цих негативних тенденцій, і не в останню чергу – за допомогою зваженої фінансово-економічної політики загалом та податкової політики зокрема. Для цього потрібно насамперед змінити підходи та саму філософію оподаткування доходів населення.

У статті 51 Конституції України записано, що «батьки зобов'язані утримувати дітей до їх повноліття» [6]. Однак питання про те, чому податкове законодавство України суперечить Конституції, – й до сьогодні продовжує залишатися риторичним.

Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22.05.2003 р. №889-IV [7] будь-яких механізмів щодо заохочення народжуваності і створення

благополучних багатодітних сімей, на превеликий жаль, не передбачає. Адже за цим законом не підлягають оподаткуванню лише три види витрат: податковий кредит, соціальна пільга і неоподатковувані суми доходів. У переліку сум, які можна віднести до податкового кредиту, – витрати на утримання дитини не передбачені (окрім витрат на навчання). На соціальну податкову пільгу мають право лише неповні сім'ї (одинокі матері або батьки, вдова або вдовець), а також сім'ї, що виховують трьох і більше дітей (одразу ж виникає запитання: невже перших двох утримувати не потрібно?). Тобто більшість сімей жодних прав на пільги не має, хоча вони й існують.

Тому в зазначеному контексті ми пропонуємо здійснювати поступовий перехід до оподаткування доходів сім'ї (подружжя) за прикладом розвинених країн світу (Австрії, Бельгії, Іспанії, Греції, Канади, Чехії, Данії, Єгипту, Естонії, Франції, Німеччини, Ірландії, Ізраїлю, США), що дасть можливість платникові податку обирати саме той варіант оподаткування доходу (спільне або роздільне оподаткування доходів подружжя), який буде економічно найвигіднішим для сім'ї та посилить дію принципу соціальної справедливості в оподаткуванні. Для цього потрібно при спільному оподаткуванні доходів подружжя передбачити суттєві пільги у вигляді неоподатковуваних сум доходу на кожного члена сім'ї, що перебувають на утриманні платника податку. Відтак виведені з-під оподаткування кошти платник податку зможе витратити на більш-менш гідне утримання членів своєї родини.

Проте перехід до реформування чинної практики оподаткування доходів громадян, на наше переконання, потрібно здійснювати поетапно і поступово.

По-перше, невід'ємною складовою механізму подоходного оподаткування має стати повернення до використання неоподаткованого мінімуму доходів громадян. Адже стягування податків з доходу, нижчого за цю величину, є, як мінімум, нелогічним, а тому й неприпустимим, оскільки в умовах чинного законодавства масово трапляються ситуації, коли громадянин сплачує податки, будучи (або стаючи внаслідок цього) отримувачем державної соціальної допомоги. Відтак сплата податків до бюджету у таких випадках одночасно призводить до збільшення соціальних витрат бюджету. Тому для малозабезпечених верств населення доцільним є встановлення відносно низьких податкових ставок (або ж повне звільнення від сплати податку) з тим, щоб такі громадяни знову не потрапляли до категорії бідних.

Вважаємо, що неоподатковуваний мінімум неодмінно повинен посісти належне місце в механізмі оподаткування доходів фізичних осіб. Його розмір має бути економічно обґрунтованим і дорівнювати реальній (!) величині прожиткового мінімуму. Безперечно, оптимальною і надзвичайно бажаною є ситуація рівності між неоподатковуваним мінімумом доходів громадян, мінімальною заробітною платою і прожитковим мінімумом. Це справді сприяло б як спрощенню оподаткування, так і виведенню з-під нього доходів найменш забезпечених верств населення. Держава не повинна формувати бюджет за рахунок громадян, рівень доходів яких не може забезпечити навіть їхні мінімальні потреби, адже кожна гривня доходу для таких людей має значно більшу цінність, ніж для осіб з високим рівнем добробуту.

По-друге, при оподаткуванні доходів від найманої праці дати можливість платникові податку вибирати один із двох варіантів оподаткування доходу: спільне (об'єднане) оподаткування доходів подружжя або роздільне (окреме) оподаткування доходу кожного із членів подружжя. При об'єднаному оподаткуванні подружжя матиме право на зменшення величини доходу, що підлягає оподаткуванню, на величину неоподаткованого доходу, помножену на кількість членів сім'ї, що перебувають на їх утриманні (скажімо, неповнолітні діти та особи похилого віку).

По-третє, суттєвим недоліком чинної системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні стала відмова від прогресивного оподаткування, яке

в усьому світі визнане ефективним засобом державної політики регулювання доходів населення. Вітчизняна практика свідчить, що запроваджене з 01.01.2004 р. пропорційне оподаткування доходів фізичних осіб добре виконує лише «функцію субсидіювання заможних прошарків суспільства і стимулювання імпорту (адже відносно забезпечені громадяни створюють попит на дорогі товари іноземного виробництва)» [8, с. 67]. Тому першочерговим завданням у цій сфері вважаємо повернення до оподаткування доходів громадян за прогресивною шкалою, однак із введенням елемента регресії для верхньої ставки, що, на наш погляд, сприятиме легалізації надвисоких доходів.

У згаданому контексті ми пропонуємо диференціювати платників податків за п'ятьма групами залежно від величини оподатковуваних доходів (перша група – громадяни з доходами на рівні неоподаткованого мінімуму; друга група – малозабезпечені громадяни з доходами на рівні від 1 до 3 неоподатковуваних мінімумів; третя група – громадяни з середніми доходами на рівні від 3 до 5 неоподатковуваних мінімумів; четверта група – заможні громадяни з доходами від 5 до 15 неоподатковуваних мінімумів; п'ята група – громадяни з надвисокими доходами понад 15 неоподатковуваних мінімумів).

Якщо неоподатковуваний мінімум доходів громадян зафіксувати на рівні прожиткового мінімуму, то звільненню від оподаткування, за нашими підрахунками, підлягатиме близько 10% потенційних платників (за даними Держкомстату України, у вересні 2009 р. питома вага працівників, яким було нараховано заробітну плату у розмірі прожиткового мінімуму (до 669 грн.), становила 11,4% [9]. Доходи малозабезпечених громадян (друга група) доцільно оподатковувати за ставкою 15%. Під оподаткування за цією ставкою потрапить близько половини усіх працівників (питома вага працівників, яким у вересні 2009 р. було нараховано заробітну плату у розмірі від 670 грн. до 2000 грн. (тобто від 1 до 3 прожиткових мінімумів), становила 55,8% [9]. До доходів середнього рівня (третя група) пропонуємо застосовувати ставку у розмірі 20% (оподаткуванням за цією ставкою буде охоплено близько чверті усіх працівників; у вересні 2009 р. – це 22,4% [9]. Високі доходи (четверта група) можна оподатковувати за підвищеною ставкою – 25%, що на 15 пунктів нижче від верхньої ставки прогресивної шкали, яка діяла до 01.01.2004 р., і є виправданим в сучасних економічних умовах (за твердженням фахівців, ставки понад 25% підривають стимули до відкритої продуктивної діяльності). Надвисокі доходи (п'ята група) ми пропонуємо оподатковувати за дещо зниженою ставкою – 22%, що, на наш погляд, у комплексі із суттєвим посиленням фінансових санкцій за недотримання податкової дисципліни сприятиме легалізації отримуваних платником податку високих доходів та зменшить необхідність їх приховування (скажімо, у зарубіжних країнах, де до найвищих доходів застосовують регресивні ставки податку, дуже почесно бути платником податку за верхньою шкалою, і тому багато громадян намагаються потрапити саме до цієї категорії платників). Оподаткуванням високих і надвисоких доходів в Україні, за нашою оцінкою, буде охоплено біля 10% працівників (за показниками вересня 2009 р. – це 10,4% [9].

Оподаткування доходів з інших джерел (банківські депозити, спадщина, купівля-продаж нерухомості) на початковому етапі реформування слід здійснювати на чинних засадах. Водночас, пропонуємо звільняти від оподаткування зазначені види доходів, отримані багатодітними сім'ями, але за умови, що середньомісячний дохід на одного члена такої родини не перевищує певної встановленої величини (скажімо, 2000 грн. у місяць).

За підсумками року доцільно залишити практику повернення кредиту за сплачені платником податку кошти, спрямовані на виконання ним сімейних

обов'язків (додавши, окрім плати за навчання дітей, також витрати на утримання дітей у дитячому садку та аналогічні їм витрати).

У тривалішій перспективі найбільш економічно доцільним та соціально значимим для України вважаємо перехід до оподаткування доходів сім'ї за французькою моделлю (звичайно ж, з адекватним її корегуванням та проекцією на вітчизняну специфіку й економічні реалії). Одиницею (суб'єктом) оподаткування у французькій моделі є сім'я, а специфічною особливістю – наявність системи «сімейних коефіцієнтів», які враховують економічні та соціальні умови, сімейний стан і вік кожного платника. Проте такий підхід доцільно запроваджувати лише на завершальному етапі реформування, оскільки ми розуміємо, що на початках одразу перейти від індивідуального оподаткування доходів, яке існує зараз в Україні, до сукупного оподаткування доходів сім'ї є досить проблематично.

Запропонований механізм оподаткування доходів, на наш погляд, відповідатиме як принципу платоспроможності, так і принципу соціальної справедливості, а також гарантуватиме збереження і розвиток одного з найважливіших соціальних інститутів – інституту сім'ї. Недарма упродовж останнього століття саме соціально орієнтовані форми оподаткування населення стають домінуючими у світовій практиці, адже оподаткування сімейного доходу враховує не лише найнагальніші фізіологічні потреби людини, але й її відтворювальну функцію (причому не тільки у репродуктивному, але й культурно-освітньому та морально-етичному аспектах).

Відтак вважаємо, що запропоновані заходи, пов'язані з реформуванням чинної системи оподаткування доходів громадян (звичайно ж, у комплексі з іншими заходами економічного характеру: виплатою допомог при народженні та з догляду за дитиною тощо) сприятимуть стимулюванню материнства і посиленню сімейно-відтворювальної функції домашніх господарств. Адже практика свідчить, що жінки, позбавлені зазначених економічних стимулів, легко відмовляються від сім'ї на користь професійної діяльності.

До того ж, світова наука довела, що запровадження цільових податкових пільг є ефективнішим заходом порівняно з виплатою соціальних трансфертів за рахунок бюджетних коштів, тому що нівелює дію суб'єктивного фактора при розподілі бюджетних ресурсів, усуваючи таким чином одну з причин виникнення корупції. Опитування засвідчують, що наші співгромадяни готові відмовитися від отримання різного роду соціальних допомог та утримувати непрацездатних осіб власним коштом за умови звільнення від оподаткування певної частини їхніх доходів.

Ми цілком свідомі того, що запропоновані нами зміни щодо підтримання належного рівня добробуту багатодітних і малозабезпечених родин за допомогою податкових важелів можуть викликати звинувачення у провокуванні бюджетного дефіциту і не зовсім схвально можуть бути сприйняті вітчизняними законодавцями та урядовцями, зважаючи на їхнє прагнення негайно і за будь-яку ціну збалансувати бюджет. Однак переконані, що зменшення податкового тиску на незаможні верстви населення сприятиме розширенню податкової бази стосовно товарів і послуг внаслідок реформування механізму перерозподілу доходів на макро- і мікрорівнях, яке стимулюватиме економічне зростання, адже платоспроможний попит, як відомо, породжує пропозицію. А бажання очільників держави іти шляхом «найменшого опору» може спровокувати ситуацію, коли податкова система буде виконувати лише суто фіскальну функцію при одночасному нівелюванні її стимулюючої компоненти.

Безперечно, зміна філософії оподаткування доходів громадян в Україні потребує не лише ґрунтовних комплексних досліджень з цієї проблематики, але й часу, грандіозних зусиль і, що найголовніше, бажання змінювати ситуацію

на краще. Ми готові долучитися до цієї роботи і пропонуємо розпочати її з формування Концепції сімейного оподаткування в Україні та подальшого її обговорення як у наукових та експертних колах, так і в суспільстві загалом.

Необхідним вважаємо також залучення фахівців вітчизняних науково-дослідних установ до здійснення відповідних економічних розрахунків, що підтвердили б (або, можливо, й спростували) викладені вище пропозиції. Хоча досвід зарубіжних країн підтверджує не лише доцільність запровадження моделей сімейного оподаткування доходів, а й їх економічну ефективність (навіть чи держава в особі тамтешніх податкових органів займається лише жертвовною благодійністю щодо своїх громадян). Тому багаторічна світова практика, вважаємо, може слугувати одним із критеріїв істини у цьому аспекті. Відтак абсолютно погоджуємося з А. Крисоватим, який стверджує, що «сучасне оподаткування країн із розвинутою ринковою економікою – це той еталон, до якого необхідно наблизити вітчизняне оподаткування у перспективі. Основна проблема полягає у тому, щоб знайти оптимальну комбінацію прогресивних податкових інструментів і час від часу її переглядати разом із змінами економічних, соціальних та інституційних умов» [8, с. 66]. Сучасна економічна криза, вважаємо, є сприятливим підґрунтям саме для здійснення таких радикальних реформ. Потрібно лише сповна використати цей шанс. Однак ми цілком свідомі того, що криза не повинна стати «приводом для реалізації нашвидкуруч придуманих фіскальних експериментів... Навпаки, криза повинна спонукати лише до тих податкових рішень, які мають у своїй основі надійне теоретичне підґрунтя» [8, с. 67].

У зазначеному контексті хочемо звернути увагу ще на такий момент. Нещодавно за ініціативи Держкомпідприємництва та за участі Мінфіну було оприлюднено проект Закону України «Про сімейне підприємство», який передбачає створення нової форми підприємництва – сімейного бізнесу. Безумовно, ідея законопроекту є доволі слушною і своєчасною (у світі понад 80% усіх підприємств є сімейними, а найбільше сімейних компаній працює в Італії – 95%, Швеції і Швейцарії – по 90%, США – 60% [10, с. 7]. Однак громадське обговорення, яке відбулося одразу після опублікування цього законопроекту, засвідчило, що він містить ще досить багато неузгодженостей, суперечностей і спірних моментів, пов'язаних із запровадженням нового для України явища – сімейного підприємництва.

Ми не вдаватимемося в детальний аналіз основних положень зазначеного законопроекту (оскільки це може стати предметом окремого наукового дослідження), проте зазначимо, що будь-яка ідея (навіть найгуманніша та найсправедливіша), котра вносить суттєві корективи в чинний порядок, повинна бути добре продуманою та опрацьованою з тим, щоб не загубилося раціональне зерно, покладене в її основу. Ідея розвитку сімейного бізнесу в Україні, безперечно, заслуговує на увагу і має усі шанси бути реалізованою в сучасних умовах, однак над механізмом її впровадження потрібно ще ґрунтовно попрацювати.

Насамкінець зазначимо, що принцип пріоритету особистості, родини, сім'ї має стати домінуючим у вітчизняній податковій системі, адже «творчим началом у суспільстві завжди є діяльність особистості» [11, с. 11]. Проте потрібно пам'ятати, що «спільне і приватне – це дві категорії, які в умовах ринку ... перебувають у постійному діалектичному зв'язку, що особистий і приватний інтерес завжди визначається суспільством і через це завжди має суспільний характер» [11, с. 11]. Відтак, без урахування приватних (родинних, сімейних) інтересів, вважаємо, неможливо буде сповна задовольняти й реалізовувати інтереси загальнодержавні.

Список використаних джерел

1. Характеристика домогосподарств України у 2000-2008 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ_2007/gdvdg_rik/dvdg_u/harakt2006_u.htm (дата останньої модифікації: 06.08.2009 р.).
2. Основні демографічні показники України // Експрес-випуск «Демографічна ситуація в Україні у 2009 р.» від 17.02.2010 р. №36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2010_02_10/36.zip
3. Накай А. І. Реформування податку з доходів фізичних осіб у контексті вимог сталого розвитку / А. І. Накай // Науковий вісник Національної академії Державної податкової служби України. – 2004. – №3(25). – С. 78-83.
4. Гайдучький А. П. Масштаби доходів українських трудових мігрантів / А. П. Гайдучький // Економіка та держава. – 2008. – №2. – С. 96-99.
5. Никольская Г. Семья в условиях постиндустриального общества (на примере США) / Г. Никольская // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – №8. – С. 71-80.
6. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nred=254%EA%2F96-%E2%FO>.
7. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб» (зі змінами і доповненнями) від 22.05.2003 р. № 889-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nred=889-15>
8. Крисоватий А. Інституційна трансформація теорії податкової політики соціально-ринкової держави / А. Крисоватий // Світ фінансів. – 2010. – Вип. 1. – С. 62-73.
9. Розподіл кількості працівників за розмірами заробітної плати, нарахованої за вересень 2009 р.: Експрес-випуск Державного комітету статистики України від 12.11.2009 р. №233 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2009/1109/233.zip>
10. Шевчук Ю. Сімейний бізнес – крок уперед чи два назад? / Ю. Шевчук // Голос України. – 2010. – 27 квітня. – С. 7.
11. Сіренко В. Про необхідність забезпечення пріоритету загальнодержавних, загальнонародних інтересів / В. Сіренко // Голос України. – 2008. – 2 квітня. – №63 (4313). – С. 11.

Юрій С.И., Кизыма Т.А. Налогообложение доходов семьи: сущность и необходимость внедрения в Украине.

Обоснована необходимость изменения философии налогообложения доходов физических лиц в Украине в контексте перехода от индивидуального налогообложения доходов граждан к налогообложению доходов семьи. Предложены основные этапы реформирования подоходного налогообложения с учетом передового зарубежного опыта.

Ключевые слова: налогообложение доходов физических лиц, необлагаемый минимум доходов граждан, прогрессивная шкала налогообложения, французская модель налогообложения доходов семьи.

Yurii S.I., Kizyma T.O. Family Income Taxation: Essence and Necessity of Introduction in Ukraine.

The necessity to change the philosophy of personal income taxation in Ukraine in context of transition from individual income taxation to family income taxation is considered. The basic stages of income taxation reform in the light of advanced foreign experience are proposed.

Key words: individual income taxation, tax-free allowance, progressive scale of taxation, French model of family income taxation.

Надійшло 07.06.2010 р.